

Efni: Endurhæfing -Tillögur að endurhæfingarstefnu, umsögn stjórnar Byrs samtaka starfsendurhæfingastöðva

Eins og skýrt kemur fram í skýrslunni er sannarlega þörf á að fá heildarsýn yfir endurhæfingu í landinu og skapa samfellu í endurhæfingarferli einstaklinga. Það er því virkilega jákvætt skref að þessi vinna sé hafin og höfum við væntingar til þess að ferill endurhæfingar verði sem fyrst skilvirkari fyrir alla aðila og að fleirum muni standa til boða endurhæfing við hæfi í sínu nærumhverfi.

Stórn Byrs horfir sérstaklega til þeirra þátta sem snúa að starfsendurhæfingu í skýrslunni.

Á bls 16 er lögð fram tillaga að fimm þrepa skiptingu í endurhæfingu. Ekki kemur þar fram hvar starfsendurhæfingarstöðvar eru eða verða skilgreindar. Starfsendurhæfingarstöðvar veita heildræna þjónustu á sviði starfsendurhæfingar þar sem þverfagleg teymi koma daglega að þjónustu við einstaklinginn. Hægt er því að flokka þjónustuna sem veitt er á fleiri en einu stigi t.d. III og IV. Við teljum mikilvægt að starfsendurhæfingarstöðvar verði skilgreindar og staðsettar innan fimm þrepa skiptingarinnar. Flest endurhæfingarúrræði sem dæmi eru tekin um eru stödd í eða við Reykjavík. Starfsendurhæfingarstöðvar eru staðsettar um allt land eins og fram kemur í skýrslunni en okkur er það mikilvægt að það komi fram með skýrum hætti samhliða öðrum úrræðum.

Á bls 26 kemur fram skilgreining á starfsemi VIRK starfsendurhæfingarsjóðs auk þess sem tekið er fram að VIRK veiti ekki endurhæfingarþjónustu beint til notenda. Hér þarf að skilgreina hvað það þýðir að veita þjónustu beint til notenda þar sem hluti starfsfólks VIRK og ráðgjafar á vegum VIRK sinna umfangsmikilli starfsendurhæfingu. Þjónustuveitendur líkt og starfsendurhæfingarstöðvar geta því fengið þá tilfinningu að þeir séu í samkeppni við kaupandann og eftirlistaðilann að þjónustunni.

Á bls 27 kemur fram að starfsendurhæfingarstöðvar séu tvær á höfuðborgarsvæðinu en þær eru þrjár hið minnsta Janus endurhæfing ehf, Starfsendurhæfing Hafnafjarðar og Hringsjá. Einnig er starfsendurhæfingarsvið á Reykjalundi og hluti starfsemi Hluverkaseturs flokkast líklega sem starfsendurhæfing.

Á bls 27 er greint frá vinnu í ýmsum hópum og að kerfi starfsendurhæfingar sé í endurskoðun í félagsmálaráðuneytinu. Í upphafi var einnig tekið fram eða á bls 7 að ekki verði settar fram sérstakar tillögur vegna geðraskanna, fíkní- og neysluvanda í þessari skýrslu. Tilgangurinn er þó að marka eina endurhæfingarstefnu fyrir alla og því mikilvægt að skýrslan nái utan um alla hópa með skýrum hætti.

Starfsendurhæfingarstöðvar sem standa að Byr hafa og vilja þjónusta þá sem stefna aftur á vinnumarkað með einhverjum hætti óháð menntun, kyni, aldri, þjóðerni, sjúkdómum, færni eða öðru sem dregur fólk í dilka. Áhyggjur hafa því verið yfir því að fjöldi beiðna um þjónustu á starfsendurhæfingarstöð er ekki í takt við þá fjölgun sem er á einstaklingum inn í þjónustu VIRK. Mögulega tengist það hópnum sem er ekki gjaldgengur í þjónustu VIRK en eins og kemur fram á bls 31 var 40% beiðna um þjónustu á árinu 2019 hafnað. Sá hópur á þá í flestum tilvikum ekki möguleika á þjónustu starfsendurhæfingarstöðva þar sem VIRK er oftast eini tilvísunaraðilinn. Gangi stefnumið á bls 36 eftir munu að öllum líkindum fleiri vísa í þjónustu og þá mun vonandi fleirum standa til boða endurhæfing á starfsendurhæfingarstöð.

Á bls 36 eru settar upp leiðir notenda í endurhæfingarþjónustu. Þar gefur skýringamynd til kynna að í upphafi sé þörf fyrir endurhæfingu metin í heilbrigðskerfi. Þetta skýtur skökku við sé horft til þess að áhersla hefur verið sett á að ekki verði eingöngu horft til heilsuþrestra heldur færni þegar horft er til endurhæfingar og ætti því mat á þörf til endurhæfingar í upphafi einnig að geta komið úr félagslegakerfinu.

Sé áfram horft til bls 36 vakna upp áhyggjur tengdar fjármunum sem munu fara í að meta og greina og lítið verði eftir til að veita raunverulega endurhæfingarþjónustu. Mjög dýrt er að reka marga hópa sem gegna svipuðum hlutverkum. Oft fæst einnig ekki raunverulegt mat fyrr en í raunaðstæðum. Mögulega ættu því að vera snertifletir við úrræði samhliða matsferli þannig sem bestar upplýsingar safnist. Gott væri einnig að fá frekari útlistun á hlutverkum hvers hóps t.d. Matsnefndar um vinnufærni sem vísar í Mat á þjónustubörf sem sendir áfram tilvísun í starfsendurhæfingu.

Að Byr standa:

Birta - Starfsendurhæfing Suðurlands
Samvinna starfsendurhæfing - Miðstöð símenntunar á Suðurnesjum
StarfA - Starfsendurhæfing Austurlands
Starfsendurhæfing Hafnarfjarðar
Starfsendurhæfing Norðurlands
Starfsendurhæfing Vestfjarða
Starfsendurhæfing Vesturlands

Okkar bestu óskir um gott gengi við þá vinnu sem framundan er.

Virðingarfyllt stjórn Byrs

Thelma Hrund Sigurbjörnsdóttir, formaður

Ragnhildur Helga Guðbrandsdóttir, gjaldkeri

Jakobína Elva Káradóttir, ritari